

A M Ű S Z A K I I N F O R M Á C I Ó
F E J L Ő D É S E É S F E L A D A T A I
A K O H Ó - É S G É P I P A R T E R Ű L E T É N .

Pártunk Központi Vezetősége megállapítja, hogy a műszaki információ és propaganda munkában komoly hiányosságok vannak dacára annak, hogy államunk nagy összegeket fordít szakembereink műszaki tájékoztatására, mérnökeink és technikusaink sok esetben tájékozatlanok a technika legújabb vívmányainak kérdéseiben. Pártunk központi vezetőségének ez a bírálata különösen kell, hogy ösztönözzön bennünket, a kohó- és gépipar műszaki információjának irányítóit, hogy a műszaki információs munkát jobbra és szervezettebbé tegyék, mert nagyrészt a műszaki információtól függ, hogy mi korszerű gyártmányokkal tudjuk népgazdaságunkat ellátni. Éppen ezért igen fontos, hogy eddigi munkánkat felmérjük és jövő feladatainkat meghatározzuk.

A kohó- és gépipari minisztériumban 1953. közepén alakult meg a műszaki dokumentációs csoport és 1953. második felében kezdte meg működését a minisztérium műszaki könyvtára. Ebben az évben kiépítettük az iparigazgatóságokon a műszaki dokumentációs előadói hálózatot, melynek feladata a vállalati információs munka irányítása és az iparágak műszaki dolgozóinak információs anyaggal való ellátása. 1954. január 2.-án miniszteri utasítást adtunk ki a műszaki könyvtárak szervezéséről és fejlesztéséről. A miniszteri utasítással egyidejűleg műszaki könyvtárak ügyviteléről az OMK-val közösen rövid tájékoztatót bocsájtottunk ki. Az OMK-val közösen készített könyv-szakkatalógusokat adtunk műszaki könyvtárosainknak. Valamennyi vállalatunk részére kiadtunk egy szakkatalógust, mely hideg-, melegtechnológiával, általános szerkesztéssel, műszaki ellenőrzéssel, TMK-val, munkavédelemmel, stb. foglalkozik, ezenkívül kiadtunk iparági szakkatalógusokat, mely az egyes iparágak által készített gyártmányokkal és speciális technológiával foglalkozó könyvek címeit tartalmazta.

Igen nagy hatással volt műszaki könyvtáraink munkájára 1954 áprilisában vállalati főmérnökeink és műszaki könyvtárosaink részére tartott ankét a szovjet műszaki irodalom felhasználásáról. Bíró Ferenc elvtárs, a miniszter első helyettese felhívta ekkor a főmérnökök figyelmét, hogy különös gondal foglalkozzanak műszaki könyvtáraikkal. Az ankét eredményeképpen megnövekedett az érdeklődés nemcsak a lefordított, hanem az eredeti szovjet műszaki könyvek iránt is.

1954 második évnegyedében utasítottuk vállalatunkat, hogy fordításairól küldjenek egy példányt a minisztérium műszaki könyvtárának. A beküldött fordításokról vállalatunk részére rendszeresen szakkatalógusokat bocsájtunk ki s ily módon lehetővé tettük a műszaki fordítások széleskörű felhasználását. Ennek eredményét bizonyítja, hogy vállalatunk fordításmóslat-rendelése megsokszorozódott, és a minisztérium műszaki könyvtára vállalatunk részére kb 1000 fordítást kölcsönzött ki.

A múlt évben ujitási-osztályunkkal közösen a műszaki könyvtáraink között munkaversenyt indítottunk, amelynek eredményét kizárólag a műszaki információs anyagok alapján készült ujitásokkal mértük. Habár a három hónapig tartó verseny alatt vállalatunk egy része a műszaki információs anyagok felhasználásával készített ujitások révén jelentős, összesítve többmillió forint értékű megtakarítást ért el, vállalatunk többsége ilyen eredményt nem tudott kimutatni. Ennek okát egyrészt a műszaki könyvtárak és az ujitási szervek közötti nem kielégítő kapcsolatban, másrészt a műszaki könyvtárosi, különösen a propagandamunka fejletlenségében látjuk. Éppen ezért a versenyt ebben az önálló formájában nem folytatjuk, hanem az OMK műszaki könyvtárosi versenyének keretében fejlesztjük tovább.

Vállalatainknál ez év első felében szabadalmi megbízottakat jelöltettünk ki. A szabadalmi megbízott feladata: a külföldi szabadalmak figyelésének megszervezése az illető vállalatnál és a felhasználásra kerülő szabadalmak jogi kérdéseinek tisztázása a Licencia útján. Az OMK-nál tárolt nyugat-német és angol szabadalmak fokozottabb figyelése céljából a szabadalmi megbízottak részére ezekről szakkatalógusokat készítettünk. Intézkedéseink nagyban hozzájárultak, hogy az OMK szabadalmi tárában a forgalom megsokszorozódott.

Nagy segítséget nyújtott vállalatainknak az a sok értékes bibliográfia, melyet az OMK részünkre készített. Az utolsó években készült bibliográfiákról az OMK-val együtt jegyzéket készítettünk.

Intézkedéseket teszünk a műszaki fordítási munka, különösen a szovjet műszaki irodalom fordításának szervezettebbé tételére. A jövőben iparági műszaki osztályaink rendszeresen át fogják vizsgálni a legújabb szovjet műszaki irodalmat és ki fogják jelölni annak felhasználásában érdekelt vállalatokat. Ennek alapján e művek fordíttatását meg fogjuk szervezni.

Rövidesen irányelveket adunk ki vállalataink részére a műszaki információs anyagok fokozottabb felhasználásáról a műszaki fejlesztési munkában. Ennek értelmében vállalataink a legfontosabb műszaki fejlesztési feladatokhoz kötelesek a legnagyobb gondossággal műszaki információs anyagot gyűjteni. A munka elvégzéséhez tájékoztatót fogunk kibocsátani.

Hatásos intézkedést fogunk tenni vállalatainknál, levő műszaki tapasztalatcsere anyag központi gyűjtésére és propagálására. Vállalatainkat kötelezni fogjuk, hogy az általuk megvalósított tapasztalatcsere alkalmas, hazánkban általánosságban nem ismert, új műszaki megoldásokról az összeállítási rajzot a legfontosabb műszaki adatokkal küldjék be a minisztérium műszaki könyvtárába. Az így összegyűlt anyagból vállalataink részére rendszeresen szakkatalógust szándékszunk kibocsátani, melynek alapján a tapasztalatcsere anyagokat a vállalatok kikölcsönözhetik és azok bevezetése esetén a tapasztalatcserét adó vállalattal a kapcsolatot felvehetik. A KGM sztahanovista csoportjával közösen a Szovjetunióból kapott tapasztalatcsere brossurákból már eddig is több, főleg technológiai témájú kiadványt készítettünk. Hasonló kiadványokat fogunk majd készíteni a hazai tapasztalatcsere anyagból is.

Vállalataink közül többen kiváló eredményt értek el a műszaki könyvtáros és információs munka fejlesztése terén, amit az OMK által rendezett országos versenyben elért jó eredmények is bizonyítanak.

A műszaki információ fejlesztésének fontosságát aláhuzza az SzKP központi bizottságának 1955. július 11.-iki határozata. A határozat az ipar további haladásával foglalkozó része kötelezi az új technika bizottságot és az illetékes szerveket a tudományos és műszaki információs munka megjavítására, a külföldi műszaki információs kapcsolatok bővítésére, az ujitók tapasztalatcserejének jobb megszervezésére. A határozatból is világosan következik, hogy az új technika bevezetésének, elterjesztésének egyik alapfeltétele a jó műszaki információs munka.

A műszaki információs munka fejlesztése terén három alapvető feladatot szándékszunk néhány év alatt megvalósítani.

1./ A műszaki információs munkát szervezettebbé szakszerűbbé óhajtjuk tenni és ki akarjuk szélesíteni. Ezt olymódon óhajtjuk megvalósítani, hogy egy minisztériumi és több iparági műszaki információs központot hozunk létre, melyek az OMK műszaki információs munkájával egybehangolva működnek. A műszaki információs központokat a minisztériumban és egy-egy iparág arra alkalmas nagyüzeménél, kutató ill. tervező intézeténél hozzuk létre.

2./ A műszaki információs munkát műszaki fejlesztésünk igényeinek megfelelő szintre óhajtjuk hozni. A munkát aktívabban akarjuk tenni olymódon, hogy a feldolgozott műszaki infor-

mációs anyag /referátum, szakvélemény, annotáció stb./ a leggyorsabban a felhasználásban legjobban érdekelt szervekhez kerüljön.

3./ A műszaki információt össze kell fogni az új technika meghonosításával megbízott ujitási, feltalálói és tapasztalatcsere szervekkel. /Az ujitási-, feltalálói-, műszaki információs - és tapasztalatcsere szerveket a továbbiakban UMIT-nak fogjuk nevezni./ A Szovjetunióban már megvalósított szervezeti kapcsolat lehetővé fogja tenni, hogy a műszaki információ munkája eredményesebb legyen és az elért eredményeket rendszeresen felmérjük.

Az első feladatot oly módon akarjuk megoldani, hogy a minisztériumi és iparági műszaki tanácsok rendszerét továbbfejlesztjük és kiépítjük e műszaki tanácsok szakbizottságait. A szakbizottságokra fogjuk bízni a műszaki információs munka szakmai részét, vagyis:

- a/ Folyóiratok, szabadalmak referálását.
- b/ Szakkönyvek rövid ismertetését.
- c/ Az a/ és b/ alattiakhoz szükség esetén rövid szakvélemény készítését, a felhasználásban legjobban érdekelt vállalatok feltüntetését.
- d/ A legfontosabb műszaki problémákról készített bibliográfiák kiértékelését.

A referátumok számát 1956 évben kb 50 %-kal szeretnénk növelni, s ennek megfelelően bővülne az O.M.K. figyelő szolgálata.

A műszaki információs munkát oly módon akarjuk szervezetté tenni, hogy a minisztériumi műszaki információs központ gyűjtőköreit és információs tevékenységét az összes vállalatokat érdeklő hideg-, melegtechnológiai, általános szerkesztési, műszaki szervezési, műszaki ellenőrzési, TMK és munkavédelmi kérdésekre, az iparági műszaki információs központokét pedig az iparág vállalatait érdeklő gyártmány-fejlesztési és speciális hideg-, melegtechnológiai stb. kérdésekre terjesztjük ki. A minisztérium műszaki információs központja továbbra is központosan gyűjti, propagálja és kölcsönzi a vállalatok által lefordított műszaki információs és ujitási-tapasztalatcsere anyagokat. A minisztériumi és iparági műszaki információs központokat a minisztérium műszaki főosztálya illetőleg az iparági műszaki osztály irányítja a minisztériumi illetőleg iparági műszaki tanácsok segítségével.

A második feladat: a műszaki információs munka aktivitásának fokozása. Ezt oly módon akarjuk megoldani, hogy a műszaki információs központ a referálóktól a referátumokat, annotációkat több példányban kapják meg, és azokat a referáló szakvéleményével együtt a felhasználásban legjobban érdekelt vállalatoknak megküldi. Ily módon elérjük azt, hogy e

vállalatok, mielőtt a referátum a lapszemlékben vagy a figye-lőszolgálati kartonokon megjelenik, már szükség esetén lefor-dítják az eredeti cikket és a tényleges felhasználást megkez-dik. Ilymódon egyuttal a vállalatok és a referáló szakemberek között intenzív kapcsolat alakul ki.

Az iparági műszaki információs központ a hozzája tartozó vállalatoknak, a minisztériumi műszaki információs központ az összes kohó- és gépipari vállalatnak és a többi műszaki infor-mációs központnak rendszeresen szakkatalógust küld folyóirat, műszaki könyv, prospektus, fordítás, szabadalmi és ujitási-tapasztalatcsere anyagokról. A műszaki információs központ a szakbizottságok által megadott témákra az OMK-val és a Műegye-temi Könyvtárral együttműködve rendszeresen bibliográfiákat fog kidolgozni. A bibliográfiákról az illetékes szakbizottság egy kiértékelést készít, melyet a műszaki információs központ a bibliográfiával együtt az érdekelt vállalatoknak megküld.

A harmadik feladat: a minisztériumban, az iparigazgató-ságoknál és vállalatoknál egységes ujitó, feltaláló, műszaki információs és tapasztalatcsere szervek /UMIT-ok/ létrehozása. E szerveket a vállalatoknál a műszaki fejlesztéssel, ujitás-sal, műszaki információval és tapasztalatcserével foglalkozó szervek egyesítése útján kell létrehozni. A tapasztalat azt mutatja, hogy ahol az előbb említett szervek kooperációja rossz, ott egyik szerv sem tudja munkáját fejleszteni. Az ujitó, amennyiben nem veszi figyelembe ujitásának kidolgozá-sánál a műszaki tudományok legújabb eredményeit, olyat alkot, amely csak az illető gyár viszonylatában új, de annál az ille-tő műszaki problémát esetleg már sokkal jobban megoldották. Ez tehát azt jelenti, hogy ujitó mozgalmunk csak akkor tud a technika állásának megfelelően újat alkotni, ha ujitóinknak lehetővé tesszük a technika legújabb eredményeinek rendszeres tanulmányozását. A műszaki információ jószágát pedig eredményei mutatják, melyeknek nyilvántartása mind az ellenőrzés és ta-pasztalatcsere, mind a propaganda szempontjából fontos. Annak eldöntését, hogy valamely műszaki információs anyagot ujitás formájában kell felhasználni, vagy munkaköri kötelesség azt megvalósítani-, csak az tudja megítélni, aki ismeri a műszaki információs anyagot, ujitási jogszabályokat, a vállalat műsza-ki adottságait. Természetesen ez azt jelenti, hogy a vállalati UMIT szervek vezetésével megfelelő műszaki és nyelvtudással rendelkező kádereket kell megbízni. A vállalati UMIT szervek fő feladatait az alábbiakban foglaljuk össze:

a/ A vállalati UMIT beszerzi a termeléshez és műszaki fejlesztéshez szükséges műszaki információs anyagokat, azokat könyvtárilag feldolgozza és propagálja.

b/ A vállalat legfontosabb termelési, műszaki fejleszté-si problémáihoz a minisztériumi, iparági műszaki információs

központok, OMK és esetleg egyéb műszaki információs szervek közreműködésével anyagot gyűjt, ezeket megfelelő szakemberekkel kiértékeltetti és bibliográfiát állít össze.

c/ A minisztériumi és iparági műszaki információs központoktól azok katalógusai, referátumai, annotációi alapján műszaki információs anyagot beszeresz vagy kölcsönöz.

d/ Megszervezi a műszaki információs anyagok felhasználását vagy a vállalat megfelelő műszaki szervei útján vagy ujitás formájában, vagy tapasztalatcsere formájában, vagy nagyobb vállalatoknál saját kísérleti műhelyében.

e/ A vállalat által megvalósított tapasztalatcsereére alkalmas műszaki információs anyagot megküldi az iparági és minisztériumi műszaki információs központnak. Olyan információs anyagról, amely a vállalatnál szélesebbkörű érdeklődésre tart igényt, ankétot, tapasztalatcsere bemutatót, vagy filmbemutatót szervez.

f/ Működésének eredményeit rendszeresen nyilvánartja.

Természetesen a műszaki információra váró feladatok megvalósítása elképzelhetetlen az annak alapját képező műszaki könyvtárak megerősítése, a műszaki könyvtárosok szakmai, politikai és nyelvtudásának fejlesztése nélkül. A minisztériumi, iparági műszaki információs központoknál pedig biztosítani kell a megfelelő előképzettséggel rendelkező dolgozók beállítását és a szükséges anyagi eszközöket. Hogy egy ilyen műszaki információs szervezet jól működjön, legalább egy-két év megfeszített munkája szükséges. Ugy vélem, ez a szervezet igazolná, hogy a műszaki információ a műszaki fejlesztés indító motorja, mely az egész gépezetet mozgásba hozza, és hiába javítjuk a műszaki fejlesztés gépezetét, ha nincs jó indító motor.

Legszebb terveink sem válhatnak azonban valóra a munkások és műszaki dolgozók mozgósítása nélkül és itt nem elegend csak a saját propaganda eszközeink, hanem igényelnünk kell a párt- és szakszervezet állandó segítségét. Pártunk felismerte a műszaki információs munka hiányosságait és segíteni fog azok leküzdésében.

Hernádi Sándor